

FDVN LAW FIRM

Tài liệu nghiệp vụ

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM

Đối với vụ án “Đòi bồi thường thiệt hại theo Luật trách nhiệm bồi thường của Nhà nước”

Thông qua công tác kiểm sát xét xử giám đốc thẩm đối với Bản án số 03/2019/DS-PT, ngày 21/01/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh Bà Rịa- Vũng Tàu giải quyết vụ án “Đòi bồi thường thiệt hại theo Luật trách nhiệm bồi thường của Nhà nước”, giữa nguyên đơn là ông Lê Văn Niên với bị đơn là Ủy ban nhân dân (UBND) thành phố Vũng Tàu đã có hiệu lực pháp luật, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh thấy cần thông báo để rút kinh nghiệm như sau:

1. Nội dung vụ án:

Năm 1974, ông Lê Văn Niên nhận chuyển nhượng của bà Võ Thị Phi 7.200m² đất (diện tích thực tế là 6.200m²), tọa lạc tại kênh Công Đồng Sát A, Phường 11, thành phố Vũng Tàu. Năm 1993, ông Niên chuyển nhượng cho bà Lê Thị Kim Kha và ông Trần Ánh Sáng 2.000m². Ông Sáng, bà Kha quản lý, sử dụng, canh tác và đăng ký vào Sổ mục kê thửa số 99, tờ bản đồ 37, diện tích 3.050m². Ông Niên đăng ký thửa số 98, tờ bản đồ số 37, diện tích 3.150m². Năm 1993, ông Niên chuyển nhượng cho Công ty TNHH Minh Phụng 3.000m². Tuy nhiên, Ủy ban nhân dân (UBND) Phường 11 xác nhận thành 3.950m², sau đó UBND thành phố Vũng Tàu xác nhận tăng lên là 5.593m². Do đó, UBND thành phố Vũng Tàu làm thiệt hại cho gia đình ông Sáng, ông Niên là 2.593m² đất. Trong đó, diện tích của ông Sáng là 2.000m², UBND thành phố Vũng Tàu đã thỏa thuận bồi thường. Diện tích đất của ông Niên bị thiệt hại là 593m², UBND thành phố Vũng Tàu chưa bồi thường.

Ông Lê Văn Niên yêu cầu UBND thành phố Vũng Tàu bồi thường theo Luật trách nhiệm bồi thường của Nhà nước, cụ thể các khoản sau:

1. Giá trị 593m² đất theo giá 2.600.000 đồng/m² thành tiền là 1.541.800.000 đồng;
2. Bồi thường hoa lợi trên đất mỗi năm thu hoạch: 25.000.000đồng x 24 năm = 600.000.000 đồng;
3. Bồi thường chi phí đi lại khiếu kiện và thu nhập bị mất: 40.000.000đồng;
4. Bồi thường tổn thất về sức khỏe và tinh thần 50.000.000đồng;

5. Bồi thường chi phí in ấn giấy mực hồ sơ khởi kiện 20.000.000 đồng;
6. Bồi thường chi phí trưng cầu giám định 10.500.000 đồng;
7. Chi phí đo vẽ, định giá 2.924.300 đồng.

UBND thành phố Vũng Tàu không chấp nhận bồi thường theo yêu cầu của ông Lê Văn Niên.

2. Quá trình giải quyết vụ án

Tại Bản án số 51/2018/DS-ST, ngày 10/8/2018 của Tòa án nhân dân thành phố Vũng Tàu (Bản án sơ thẩm), đã quyết định:

Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của ông Niên và bà Biểu đối với UBND thành phố Vũng Tàu. Buộc UBND thành phố Vũng Tàu có trách nhiệm bồi thường cho ông Niên và bà Biểu số tiền là 353.724.000 đồng.

Không chấp nhận yêu cầu của ông Niên và bà Biểu đối với các khoản: Chi phí đi lại, bồi thường tổn thất sức khỏe, tinh thần; chi phí in ấn giấy mực hồ sơ khởi kiện; chi phí đo vẽ, định giá, giám định.

Ngoài ra, Bản án sơ thẩm còn quyết định về các vấn đề liên quan khác.

Ngày 10/8/2018, ông Niên kháng cáo.

Ngày 17/8/2018, Chủ tịch UBND thành phố Vũng Tàu kháng cáo.

Ngày 24/8/2018, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân thành phố Vũng Tàu kháng nghị.

Tại Bản án số 03/2019/DS-PT, ngày 21/01/2019 của Tòa án nhân dân tỉnh Bà Rịa- Vũng Tàu (Bản án phúc thẩm), đã quyết định:

Không chấp nhận kháng cáo của ông Niên, không chấp nhận toàn bộ nội dung kháng nghị của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân thành phố Vũng Tàu.

Chấp nhận kháng cáo của UBND thành phố Vũng Tàu.

Sửa Bản án sơ thẩm.

Không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của ông Niên đối với UBND thành phố Vũng Tàu về việc đòi Ủy ban nhân dân thành phố Vũng Tàu bồi thường cho ông Niên theo Luật trách nhiệm bồi thường của Nhà nước.

UBND thành phố Vũng Tàu không phải bồi thường cho ông Niên và bà Biểu theo Luật trách nhiệm bồi thường của Nhà nước và không phải nộp chi phí định giá để hoàn trả cho ông Niên.

Ngoài ra, Bản án phúc thẩm còn quyết định về các vấn đề liên quan khác.

Ngày 24/3/2019, ông Lê Văn Niên và bà Nguyễn Thị Biểu có đơn đề nghị xem xét theo thủ tục giám đốc thẩm đối với Bản án phúc thẩm.

Tại Quyết định số 94/2021/DS-GĐT ngày 19/3/2021 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh (Quyết định giám đốc thẩm) đã chấp nhận

toàn bộ Quyết định số 312/QĐKNGĐT-VKS-DS ngày 27/11/2020 của Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh về việc hủy Bản án phúc thẩm và hủy Bản án sơ thẩm. Giao hồ sơ cho Tòa án nhân dân thành phố Vũng Tàu, tỉnh Bà Rịa- Vũng Tàu xét xử lại theo quy định của pháp luật.

3. Vấn đề cần rút kinh nghiệm

Năm 1974, ông Lê Văn Niên nhận chuyển nhượng 7.200m² đất của bà Võ Thị Phi. Ngày 12/3/1993, ông Niên chuyển nhượng lại cho con gái là bà Lê Thị Kim Kha và ông Trần Ánh Sáng (chồng bà Kha) 2.000m². Ngày 08/10/1993, ông Niên chuyển nhượng cho Công ty TNHH May Minh Phụng (Công ty Minh Phụng) 3.000m². Ông Niên giao toàn bộ hồ sơ cho ông Nguyễn Văn Nhâm là cán bộ địa chính phường và ông Khuong Minh Hiệp là đại diện cho Công ty Minh Phụng. Ông Nhâm không đi thực địa đo vẽ, tự viết vào đơn chuyển nhượng của ông Niên diện tích 3.950m², tăng 950m². Sau khi hoàn thành hồ sơ chuyển nhượng, ông Nhâm trình UBND thành phố Vũng Tàu xét duyệt. Tháng 02/1994, ông Nguyễn Văn Bình, cán bộ Phòng Kinh tế thẩm định, đo vẽ không có ông Niên chứng kiến đã tự ý ký tên ông Niên. Theo Kết luận giám định của Phòng Kỹ thuật hình sự Công an tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu xác định không phải chữ ký của ông Niên. Ông Bình viết ý kiến của UBND thành phố Vũng Tàu ghi diện tích đất ông Niên chuyển nhượng là 5.593m², sau đó trình ông Nguyễn Đức Mai - Trưởng Phòng Kinh tế, ông Phạm Xuân Thanh - Phó Chủ tịch UBND thành phố Vũng Tàu ký xác nhận. Công ty Minh Phụng được cấp quyền sử dụng 5.593m² và thế chấp cho Ngân hàng Ngoại thương Việt Nam - Chi nhánh Thành phố Hồ Chí Minh.

Tại Bản án hình sự số 05/HSPT ngày 12/01/2000 của Tòa phúc thẩm Tòa án nhân dân tối cao tại Thành phố Hồ Chí Minh giao tài sản thế chấp cho Ngân hàng Ngoại thương Việt Nam - Chi nhánh Thành phố Hồ Chí Minh phát mãi thu hồi nợ trong đó có diện tích đất 5.593m² nêu trên. Sau đó, ông Nguyễn Tất Chính trúng đấu giá tài sản và quản lý sử dụng đất.

Tại Bản án số 10/2015/HCPT, ngày 09/02/2015 của Tòa án nhân dân tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu (Bản án số 10/2015/HCPT), đã quyết định hủy Quyết định hành chính số 2671/QĐ-UBND, ngày 21/9/2012 của Chủ tịch UBND thành phố Vũng Tàu về việc xác nhận vào hồ sơ chuyển nhượng đất giữa ông Niên cho Công ty Minh Phụng với diện tích đất chuyển nhượng là 5.593m². Tại Báo cáo số 130/BC-CATP (23) ngày 15/6/2016 của Công an thành phố Vũng Tàu kết luận: Ông Nhâm, ông Bình có hành vi của tội “Vi phạm các quy định về quản lý đất đai” theo Điều 174 Bộ luật Hình sự năm 1999, cố ý làm sai nhiệm vụ trong khi thi hành công vụ gây thiệt hại đến tài sản của gia đình ông Niên. Ông Tài, ông Mai là người liên quan trong việc ký xác nhận trong hồ sơ do ông Nhâm,

ông Bình trình ký, nhưng do vụ việc xảy ra từ năm 1993, đã trên 20 năm, đã hết thời hiệu xử lý hình sự. Tại Thông báo số 464/TB-UBND ngày 06/9/2016 của UBND thành phố Vũng Tàu thông báo kết luận thanh tra, kiểm tra làm rõ về hành vi trách nhiệm, hậu quả trong khi thi hành công vụ của cơ quan, cá nhân trong việc xác nhận chuyển nhượng quyền sử dụng đất của hộ ông Lê Văn Niên cho Công ty Minh Phụng đã kết luận ông Nhâm, ông Bình có hành vi “Vi phạm các quy định về quản lý đất đai được quy định tại Điều 174 Bộ luật hình sự năm 1999. ông Nhâm, ông Bình không thực hiện đúng chức trách, nhiệm vụ được giao trong quản lý đất đai. Ông Nhâm ghi khống diện tích từ 3.000m² lên 3.950m². Ông Bình giả mạo chữ ký của ông Niên tại biên bản đo đạc hiện trường, ghi khống diện tích từ 3.950m² lên 5.593m². Bản án số 10/2015/HCPT đã hủy Quyết định hành chính trái pháp luật trong vụ việc trên. Tính đến ngày 02/10/2017 Tòa án nhân dân thành phố Vũng Tàu thụ lý vụ án, trong khi đó, UBND thành phố Vũng Tàu chưa tiến hành xác minh thiệt hại, chưa thương lượng việc bồi thường, chưa ban hành Quyết định giải quyết khiếu nại về yêu cầu bồi thường thiệt hại của ông Niên là chưa đủ điều kiện khởi kiện tại Tòa án. Tòa án nhân dân thành phố Vũng Tàu thụ lý vụ án là không đúng quy định tại Điều 15, 16, 17 Thông tư liên tịch số 18/2015/TTLT-BTP-BTC-TTCT ngày 14/12/2015, Điều 192 Bộ luật Tố tụng dân sự năm 2015.

Bản án sơ thẩm buộc UBND thành phố Vũng Tàu bồi thường thiệt hại cho ông Niên nhưng chưa xác minh có thiệt hại thực tế xảy ra hay không?, việc giao nhận đất giữa ông Niên và Công ty Minh Phụng như thế nào, có biên bản giao nhận đất hay không, diện tích giao nhận bao nhiêu, có biên nhận giao nhận tiền chuyển nhượng đất không, giá trị tiền giao nhận bằng diện tích 3.000m² hay 3.950m². Đồng thời, Bản án sơ thẩm chấp nhận diện tích đất bồi thường 150m² là không đúng quy định của pháp luật.

Diện tích đất ông Chín trúng đấu giá có nguồn gốc của ông Niên là 5.593m², trong đó của bà Kha 2.000m², bà Kha cũng đã nhận bồi thường xong, phần đất còn lại là 3.593m², tứ cận phần đất này và chủ đất cũ là bà Phi không ai tranh chấp. Do đó, diện tích 3.593m² là của ông Niên, trừ diện tích chuyển nhượng 3.000m² thì diện tích thực tế bị thiệt hại là 593m²; việc diện tích đất ông Niên nhận chuyển nhượng từ bà Phi bao nhiêu, quá trình kê khai đăng ký có sự thay đổi theo từng thời điểm phụ thuộc vào việc đo vẽ không phải là diện tích thực tế bị thiệt hại. Ngoài ra, những thiệt hại khác theo yêu cầu của ông Niên cũng cần được xem xét theo quy định pháp luật.

Bản án phúc thẩm nhận định, lỗi gây ra thiệt hại cho ông Niên là của cá nhân ông Nhâm là không khách quan. Hậu quả gây ra thiệt hại cho ông Niên không chỉ riêng lỗi của ông Nhâm - Cán bộ địa chính, mà còn lỗi của cả ông Bình - Cán bộ Phòng Kinh tế thẩm định, đo vẽ; ông Mai - Trưởng Phòng Kinh tế, ông Thanh - Phó Chủ tịch UBND thành phố Vũng Tàu ký xác nhận. Sau đó,

Chủ tịch UBND thành phố Vũng Tàu đã ban hành quyết định hành chính trái pháp luật. Bản án số 10/2015/HCPT đã quyết định hủy Quyết định hành chính số 2671/QĐ-UBND ngày 21/9/2012 của Chủ tịch Ủy ban nhân dân thành phố Vũng Tàu về việc xác nhận vào hồ sơ chuyển nhượng đất giữa ông Niên cho Công ty Minh Phụng với diện tích đất chuyển nhượng là 5.593m². Đây là căn cứ xác định sai phạm của những người thực thi công vụ trực thuộc UBND thành phố Vũng Tàu, nên UBND thành phố Vũng Tàu phải chịu trách nhiệm bồi thường đối với những thiệt hại thực tế mà ông Niên phải chịu mới đúng. Bản án phúc thẩm không chấp nhận yêu cầu khởi kiện của ông Niên trong khi thu thập chứng cứ chưa đầy đủ, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của đương sự.

Vậy, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Thành phố Hồ Chí Minh thông báo đến Viện kiểm sát nhân dân các tỉnh, thành phố trong khu vực để nghiên cứu, rút kinh nghiệm trong công tác kiểm sát giải quyết các vụ án dân sự, hôn nhân và gia đình. *Huê*

Nơi nhận:

- 23 VKSND tỉnh, thành phố trong khu vực;
- VKSNDTC: Vụ 9, Vụ 14 và VP;
- VC1, VC2;
- VC3: VT, các PVT;
- Viện 1, 2, 3, 4 và VP - VC3;
- Lưu: VT, HSKS.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Nguyễn Thế Thành

